

Иван ПОПОВ,
хатыўт общ. корр.

Бу күннэргэ Чурапчы улууна, кырдык даҕаны, хоһоонго хоһууларыны, ырыада ыланнарыны, спорт туоната буола. Ол курдук, кудун тутар 30—муус устар 1 күннэргэр үөрэнээччилэргэ көгүл тустууга «Боотурдар ооньуулар», муус устар 4—5 күннэргэр Н. Н. Тарскай бириинигэр көгүл тустууга хаммаданан бастыыр иһин республика чемпионата, муус устар 5—8 күннэргэр кини уонна иһин эгэр улуустар ис дьылыга оттооларын 17-с спартакиадалара ыытыллылар.

ЧУРАПЧЫ — спорт туоната

ХАҤЫАТ АНАЛЛААХ ТАҤААРЫТА

Н. Н. Тарскай бириинигэр республикатаабы чемпионат

Муус устар 4—5 күннэргэр Чурапчыга ытыаллыбыт Н. Н. Тарскай бириинигэр республикатаабы чемпионаты аһыага комментатор быйылгы күрөхтөһүнэ 24 улуустан 240-тан тахса спортсмен кэлбитин иһитиннэрэр. Итинтэн Амма, Дьоккуускай, Уһэзэ Бүлүү, Мэңэ-Хаҥалас, Уус-Алдан, СГУ, Томпо, Чурапчы толору састааптаах хаммаданан туруорбуттар. Республикаты бастыг тустууктара Александр Контоев, Дмитрий Михайлов, Леонид Спиридонов, Павел Капитонов, Алексей Соловьев Россия сүүрүдэммит хаммаданан састаабыгар киирэн Европа чемпионатыгар күрөхтөһөр быраабы ылар иһин эрчиллэ сыдыалларынан кыттыбатахтарын үрдүөн күрөхтөһөөччүлөр састааптара күүстөөх. Ол курдук, Сиднейдээги Олимпиадага көгүл тустууга 4-с миэстэлээх, норуоттар икки ардыларынаабы кылаастаах маастар Герман Контоев, элбэх араас тайымнаах күрөхтөһүүлэр кылаастаах маастардар Афанасий Заболоцкий, Семен Ноговицын, Иван Пантелов, маастардар Анатолий Андреев, Николай Чукров, Ивмар Соловьев, Григорий Массарев, Андрей Яковлев уо. д. а. атыттар кытылылар.

Кыан-куон, этэргэ дылы, сат сүүрүр да кыахтаах ЧФКСИ спорттивнай манейыгар күрөхтөһүн кыттылаахтара, тирийээччилэр, судьуйалар парадтаан киирэллэр. Эбардэ тыла Чурапчы улууну дьылбатын латыттан быйылгы солбуулааччы Н. Н. Яковлев, республика Физическэй културада уонна спортка комитетин председателе В. П. Шитик, Чурапчытаабы физическэй култура уонна спорт институтун ректора М. Д. Гуляев этэллэр. Күрөхтөһүннү көрө муштубуттар басыгт XV-с үйүгэ физкультура уонна спорт сайдытыгар ситиһилэрин иһин лауреат үрдүк аатын ылан наҕараадалаһыттар, РФ үөрэҕиритив бочуоттаах үлэһитэ буолбут М. Д. Гуляевы дохсун ытыс таһынан эбэрдалылар. Күрөхтөһүн былаада көтөүлэр.

Хара маннайыттан бастабы миэстэ иһин СГУ, Чурапчы, Амма, Уус-Алдан, Дьоккуускай бөҕөстөрө сырааһан ииристилэр.

54 кг ыйааһынаахтарга Россия спортун маастара, 1999 с. Н. Н. Тарскай бириинигэр иккис миэстэлээх, Нерюнгрига ытыаллыбыт Бүтүн Россиятаабы турнир 2000 с. кыайылаада Давид Неустроев сүрдээх дьолунаах кыайылылары ситиһэн чемпион аатын ылла. Кини маннайыг көрсүһүүтүгэр А. Стенновы (Бүлүү) 10:0 ахсаанынан ырааа техникескэй кыайыны ситиһэн, иккисигэр ССРС спортун маастара, республика күүстөөх тустууга М. Корякин 4:2 ахсаанынан, үсүһүгэр сынныан баран төрдүс эргиргэ арыйах хопуктаабыта ССРС спортун маастара Н. Соловьев бириини иһин республикатаабы турнирга II миэстэни

ылбыт П. Яковлевы 11:5 хотон финалга таарыста. Итиннэ быйыл Нерюнгрига ытыаллыбыт Бүтүн Россиятаабы турнирга маастар аатын ылбыт М. Яковлев (Чурапчы) кытта V мүнүүтэ тустун, эһин мүнүүтэ 1:0 ахсаанынан хотон республика чемпионун аатын аан бастаан ылла. 1968 с. аҕата Роман Васильевич Неустроев эмиэ Чурапчыга ытыаллыбыт Н. Н. Тарскай бириини иһин республика чемпионатыгар бастаан биһр дойдулаахтарын үөрдөн турар. Үһүс миэстэ иһин халсыһыга спорт ветерана, ССРС спордун маастара Хаҥаластан М. Корякин Нерюнгри маастара В. Федотовы 9:0 ахсаанынан сабырыда.

58 кг ыйааһынаахтарга, күүтүлүбүтү курдук, Сиднейдээги Олимпийскай ооньууларга IV миэстэлээх Герман Контоев утарылаһааччыларын таан лаппа ордук бөлөмөөрүн көрдөрдө. Бу ыйааһыгга 16 бөҕөс күрөс былдыста. Михаил Неустроев (Нам) Антон Ивановы (Мүөмө), Василий Неустроевы (Нерюнгри) ыраастык техникескэйдик кыайталаата. Төрдүс эргиргэ норуоттар икки ардыларынаабы кылаастаах маастар Иван Пантеловы 6:2 ахсаанынан хотто. Финалга кинини утары тустубут норуоттар икки ардыларынаабы кылаастаах маастар Семен Ноговицын (ДьТХА) 8:0 ахсаанынан сабырыда. Үһүс миэстэ иһин халсыһыга И. Пантелов (Дьоккуускай) Ян Михайловы (Уһэзэ Бүлүү) 2 мүнүүтэ иһигэр санын лаппааксыларынан ыраастык уурда. Бийиги уолаттарбыт Егор Аржанов, Виталий Гоголев бастабы күн хотторон туораадылар.

63 кг ыйааһынаахтарга көбүөргэ 18 тустуук таарыста. Манна Н. Н. Тарскай бириинигэр былырын үһүс миэстэни ылбыт Уус-Алдан маастара Александр Буриашов А. Трофимовы (Бүлүү) 11:0, В. К. Крутьковы (Хаҥалас) 14:2 ыраастык техникескэйдик кыайан, Д. Шадрин уурай, Н. Саввиновы (Дьоккуускай) 4:1, финалга былырын Н. Н. Тарскай бириини иһин республика чемпионатыгар II миэстэлээх Айал Павловы (СГУ) 3:2 ахсаанынан хотон чемпион үрдүк аатын эмиэ аан бастаан ылла. Айал Павловтың «Саамай бастыг» халсыһыга иһин биһис хаһаайынарынан буолулар. Үһүс миэстэни быһаарсыга Николай Саввинов (Дьоккуускай) норуоттар икки ардыларынаабы «Дети Азии» күрөхтөһүүлэрин 2000 с. чемпионы, соторутаабыта спорт ветерана, маастар Иван Соловьев бириини иһин республикатаабы турнир кыайылаада буолбут Платон Саввиновы 3:1 ахсаанынан хотто. Бийиги уолаттарбыт В. Уйгуров П. Саввиновка (Уһэзэ Бүлүү) 0:4, А. Соломоновка (Чурапчы) 5:8 очкоһун сабырытарда, А. Соломонов К. Павловка (СГУ) 3:5 ахсаанынан хоттордо, онтон В. Уйгуровы (Чурапчы) 8:5, В. Крутьковы 14:5 ахсаанына кыайан баран, А. Птицын (Хаҥалас) 3:3 ахсаанын саротиниһан кыайтарда.

69 кг ыйааһынаахтарга 17 бөҕөс киирбистэ. Леонид Спиридонов, Алексей Соловьев соҕуруу эрчиллэр сборга сыдыаһаарынан, Ивмар Соловьев, Андрей Яковлев уһэзэ ыйааһыгга тустубуттарынан, көрөтүлөр Александр Андреев бастабы дик сабадалаһыттар. Сорохтор бэйэлэрэ тустар ыйааһынарынан уһэзэ тахсан иирибист Афанасий Заболоцкий (Уус-Алдан), Прокопий Петрову (СГУ) бастаахтара диилэр. Уолаттар финалга дик утарылаһааччыларын хоту талаан тийдир. А. Заболоцкий бастабы эргиргэ сынныан баран Б. Контоевы 6:4, А. Устиновы (Амма) 8:1 ахсаанынан, Р. Николаевы (Бүлүү) 12:1 ыраастык техникескэйдик кыайталаан финалга таарыста. П. Петров А. Дружинини (Алдан) 8:0, С. Захаровы (Мэңэ-Хаҥалас) 4:0, үһүс эргиргэ сынныан баран А. Андреевы (Чурапчы) 2:1 ахсаанынан хотон финалга тахсар. Онтон А. Андреев С. Макаровы (Чурапчы) 10:0, ол көһинтэн А. Окоченинны (Өймөкөөн) ыраастык кыайан баран үһүс эргиргэ сыннылар, Салтык П. Петровка (СГУ) киирэн 2:1 баллынан хотторон Б. бөлөххө түһэн баран бэйис эргиргэ сынныан тахсыбыт А. Устиновы (Амма) 13:3 хоттор. Үһүс миэстэ иһин А. Окоченинны (Өймөкөөн) көбүөргэ ыраастык уурай. Финалга П. Петров уонна А. Заболоцкий эһин биһимээ тустан бараннар хайалара да бала ылбатылар. Халсыһыга 2:2 ахсаанынан түһүстөннө. Баалара тэн, саротиллор эмиэ. Көрөчүлөр сорохторо А. Заболоцкий актыбынайын быһымтынан чемпионнуо дик санаабыттар да, судьуйалар кыайыны П. Петровка биэрдылар. Бу тустуу «Бастыг халсыһы иһинэ бирииниһэн баллаһына».

76 кг ыйааһынаахтарга 13 тустуук киирбистэ. Бу ыйааһыгга оһыттаах маастар Святослав Татаранов (Дьоккуускай) Н. Макаровы (Чурапчы) 12:2, А. Яковлевы (СГУ) 9:6, К. Пахомовы (Амма) 7:3 ахсаанынан хотуталаан, финалга 16 саастаах олимпийскай резервкэр учууһуларын XI кылааһы үөрөнөөччү Гаврил Сленцовы (Нам) 9:2 ахсаанынан кыайан эрэллээхти бастаа. Үһүс миэстэ иһин халсыһыга К. Пахомов (Амма) оһыттаах маастар, республика хас да төгүллээх чемпионун А. Яковлевы 7:3 баллынан хотто. Н. Макаров бастабы эргиргэ сарбиздэ кытаанах буола. Чемпионнаабыт С. Татарановка (Дьоккуускай) 2:12 ахсаанынан хотторбута, онтон С. Кривошапкин (Томпо) 11:0, Е. Малышевы (Таатта) 8:2 ахсаанынаа хотуталаата.

85 кг ыйааһынаахтарга 12 бөҕөс күн көрүстэ. Бу ыйааһыгга Ивмар Соловьев (Уус-Алдан) ыйааһынан өрө тахсан түһүнар да утарылаһааччыларын иһин лээх-атахтаах оһорбото. Ол курдук, спорт маастара, Аммага Бурдук быраһыһыгар халсадыга чемпионнаа «УАЗ» массынаны ылбыт Н. Филипповы (Бүтүүтүн 4 стр. көр).

Көбүөргэ—боотурдар

42 кг Вадя Ефимов (Амма), 42 кг уһэзэ Толи Гади (Нерюнгри).

12-13 саастаахтарга чемпионнаабылар: 26 кг Саша Борисов (Мэңэ-Хаҥалас), 28 кг Вани Сосин (Мэңэ-Хаҥалас), 30 кг Вани Зедгенцов (Амма), 32 кг Витя Данилов (Уус-Алдан), 34 кг Афоня Перевалов (Уус-Алдан), 36 кг Дима Петухов (Уус-Алдан), 38 кг Слава Христофоров (Амма), 40 кг Сержа Владимиров (Мэңэ-Хаҥалас), 42 кг Петя Нестеров (Чурапчы), 44 кг Саша Верховский (Уус-Алдан), 46 кг Женя Аргамов (Чурапчы), 48 кг Дима Степанов (Мэңэ-Хаҥалас), 48 кг уһэзэ Сени Наумов (Чурапчы).

14-15 саастаахтарга чемпионнаабылар: 30 кг Захар Клементьев (Амма), 32 кг Саша Захаров (Мэңэ-Хаҥалас), 34 кг Женя Захаров (Чурапчы), 36 кг Вадим Атласов (Уус-Алдан), 38 кг Сени Пестряков (Мэңэ-Хаҥалас), 40 кг Павел Челнов (Амма), 42 кг Миша Борисов (Чурапчы), 45 кг Кося Буриашов (Уус-Алдан), 48 кг Андрей Демьянов (Нерюнгри), 51 кг Миша Иванов (Чурапчы), 54 кг Коля Карпенко (Таатта), 57 кг Миша Пахомов (Амма), 64 кг Женя Коломиец (Нерюнгри), 68 кг Ефрефай Кривошапкин (Таатта), 68 кг уһэзэ Алеша Куприянов (Мэңэ-Хаҥалас).

16-17 саастаахтарга чемпионнаабылар: 42 кг Ка-

рел Семенов, Руслан Спачев, 50 кг Алик Иванов, 54 кг Коля Константинов (төрдүн чурапчылар), 58 кг Роберт Жирков (Мэңэ-Хаҥалас), 63 кг Виктор Митков (Нерюнгри), 69 кг Миша Верховский (Уус-Алдан), 76 кг уһэзэ Музафар Хамидов (Нерюнгри), 76 кг уһэзэ Альберт Васильев (Мэңэ-Хаҥалас).

Күрөхтөһүн түмүгүн чурапчылар 13, мэңэ-хаҥаластар 10, уус-алданнар 9, аммалар 7, таатталар, нерюнгрилар бистиги чемпионнаабылар. Аны сайын буолар «Боотурдар ооньууларыгар» Чурапчытан 59, Мэңэ-Хаҥаластан 39, Уус-Алдантан 29, Тааттадан 24, Амматтан 18, Нерюнгридан 16 бөҕөс кыттар быраһыһылар. Чемпионнар уонна призердар медалларынан, дипломыларынан уонна футболкаан наҕараадаланылар. Үчүгүйдик тустубут уоп иһи бөҕөс аһал биһигэр хаһаайынарынан буолулар. Ол иһигэр Чурапчытан Коля Константинов, Женя Захаров, Карел Семенов итиннэ үгүс чемпионы иһинит Василий Сладков бааллар.

Саха спордун сайыннары Фондатын директора В. П. Карков күрөхтөһүн тэрээһиннээхтик ытыаллыбытын иһин ЧФКСИ саастаабыгар, судьуйаларга махтап тылларын аһата уонна өйдөбүһүнү суруктары туттартаа. Ити курдук аһа билэр улахан түһүгэ үрдүк таһымнаахтык ытыалына.

Платон КОРКИН.

СР Преаидеэ М. Е. Николаев көбүлээһининэ, Оло сүөс уонна оҕо спордун сылларынан 1999 сылаахтан оҕолорго көгүл тустууга республикатаабы «Боотурдар ооньуулар» фестиваль тэрэллэбитэ. Быйыл сайын, от ыйыгар, фестиваль үһүс төгүлүн Дьоккуускайга ытыаллаахтара. Оһо чулууларын түмэр сылаһан зоналарынан арааран күрөхтөһүлөр тэриллэн ытыаллаһар.

Чурапчыга кудун тутар 31—муус устар 1 күннэргэр өрүс иһин эгирдээҕи боотурдар бу финалга тустар быраабы былдыастылар. Быраабыта быһымтынан түөрт маннайыг миэстэни ылбыттар кытылаахтар. Ол иһин бу иккис күн быһа 597 эдэр бөҕөс Чурапчытан, Мэңэ-Хаҥаластан, Уус-Алдантан, Аммадан, Тааттадан уонна Нерюнгри куораттан кэлэн күөн көрүстүлэр.

Күрөхтөһүн ЧФКСИ бааһыгар саастарынан түөрт бөлөххө араарыллан биэс көбүөрүнэн тэһиэ ытыалына.

Сырааах киирэн көһинтэн 10-11 саастаахтарга чемпион аатын ылдылар: 22 кг ыйааһынаахтарга Проша Макаров (Чурапчы), 24 кг Андрей Потухов (Уус-Алдан), 26 кг Ганя Хатылаев (Таатта), 28 кг Никита Яковлев (Чурапчы), 30 кг Саша Ларионов (Амма), 32 кг Алик Стреловской (Таатта), 34 кг Дима Аргунов (Мэңэ-Хаҥалас), 36 кг Миша Копкин (Уус-Алдан), 38 кг Саша Никитин (Таатта),

